



Aan STASDEF
Van DGB
Afgestemd met CDS, DCo, DJZ, HDfC
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum

10 augustus 2026

Onze referentie

D2026-004478
MINDEF20260049483

Opgesteld door

Beleidsmedewerker
Defensiebreed
KD: Ambtelijke leiding
T +31 [redacted]
[redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen

2

Nota

Beantwoording SV Van Lanschot (CDA) over het bericht dat Defensie investeert in Spaanse en Chinese 3D machines

Aanleiding

Op 26 juni 2026 heeft het lid van Lanschot (CDA) schriftelijke vragen gesteld over het bericht dat Defensie investeert in Spaanse en Chinese 3D machines naar aanleiding van het artikel 'Defensie investeert in metaal-AM-systemen en koopt Spaanse en Chinese machines,' van 3D Print Magazine van 22 juni 2026.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de beantwoording en de bijbehorende commercieel vertrouwelijke bijlage, en deze te verzenden naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

- De vragen hebben betrekking op de veronderstelde herkomst van recent aanbesteedde 3D-metaalprinters en hoe deze opdracht zich verhoudt tot de versterking van de Nederlandse defensie-industrie en de risico's van een mogelijke afhankelijkheid van China.
- Defensie heeft een Europese aanbesteding in concurrentie op de markt gezet voor twee typen 3D metaalprinters met een totale waarde van € 6 miljoen, inclusief optieruimte, software, installatie, instructie, dienstverlening en onderhoud voor een periode van vijf jaar.
- De vragen hebben specifiek betrekking op de *Laser Bed Power Fusion*-printer. Het andere type printer, de *Laser Metal Deposition* (LMD)-printer, is gegund aan [redacted].
- Vier leveranciers hebben deelgenomen aan deze aanbesteding. Deze Europese aanbesteding is efficiënt binnen enkele maanden uitgevoerd met een pakket aan criteria dat aansluit bij de eisen en wensen van Defensie en het actuele marktaanbod.
- De opdracht is gegund aan de inschrijver met de economisch meest voordelige inschrijving, [redacted].
- Deze aanbieder is Nederlands, echter wordt het product van deze leverancier in China geassembleerd.
- Voor elke aanschaf worden daarin afgewogen keuzes gemaakt over de risico's voor de continuïteit, die per aanschaf kunnen verschillen. Defensie doet in het openbaar geen uitspraken over eventuele afhankelijkheden ten aanzien van defensietechnologie.

Toelichting

- Defensie is bij Europese aanbestedingsprocedures gehouden aan de aanbestedingsregelgeving. Inschrijvende partijen en de producten die zij aanbieden worden niet uitgesloten op basis van nationaliteit of herkomst.
- Het betreft een eenmalige aanschaf en geen productieketen. Er zijn verschillende waarborgen ingebouwd om het veilige gebruik van systemen te garanderen. Zo is het mogelijk om Europese software op de printers te gebruiken en is de software niet zonder

expliciete toestemming toegankelijk. De kritieke onderdelen van deze printer zijn bovendien afkomstig uit de EU en Japan.

Financiële overwegingen

Er zijn geen financiële overwegingen.

Juridische overwegingen

Er zijn geen juridische overwegingen.

Communicatie

Er is geen communicatie voorzien.

Overwegingen Uitvoering

Om de operationele toepassingen van 3D printtechniek te onderzoeken heeft Defensie behoefte aan metaalprinters voor de Landmacht en de Marine. Het doel is om ervaring en kennis op te doen met het ontwerpen en produceren van metalen reservedelen voor uiteenlopende machines en voertuigen. Deze techniek biedt nieuwe mogelijkheden om gevechtsschade snel te repareren.

Politieke context

- De Kamer heeft veel aandacht voor de materieelafhankelijkheden van Defensie en de versterking van de Nederlandse en Europese defensie-industrie.
- Op 13 juli 2026 zijn schriftelijke vragen gesteld door de leden Jagtenberg en Belhirsch (beiden D66) over de aanschaf van Israëlische schervestten met Chinese componenten en de aankoop van Chinese 3D printers (2026216139). De beantwoording van deze twee sets schriftelijke vragen zijn op elkaar afgestemd.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en de ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Tevens is commercieel vertrouwelijke informatie gelakt.

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

[Redacted signature]

[Redacted signature]